

Medisch
Spectrum
Twente

een santeon ziekenhuis

Duurzaam en inclusief MST

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Groen en divers MST.....	3
Onze ambities.....	4
Samenvatting resultaten 2023	6
Samen naar duurzame en inclusieve zorg	8
CO ₂ -emissies.....	9
Energieverbruik	10
Zakelijke kilometers personeel in loondienst.....	11
Medicatie	12
Circulariteit.....	13
Afval	14
Gezonde leef- en werkomgeving	15
Onderzoek studenten	15
Iedereen doet mee.....	16

Groen en divers MST

Als ziekenhuis streven we elke dag naar het leveren van de beste zorg aan onze patiënten. We werken aan de vitaliteit van onze medewerkers en zetten in op een veilige werkomgeving waarin iedereen zichzelf kan zijn. Maar onze inzet gaat verder. We streven naar een duurzame zorgsector waarin gelijke kansen gelden en waar iedereen vrij is om zichzelf te zijn, zodat we ook in de toekomst een gezonde leefomgeving kunnen behouden voor onze patiënten, bezoekers en medewerkers.

Het is inspirerend om te zien hoe sterk het belang van het verduurzamen van de zorg leeft onder onze medewerkers. Steeds meer Green Teams en collega's zijn betrokken bij het verduurzamen van MST, wat leidt tot mooie verbeteracties en vragen vanuit de organisatie. Zo dragen we bij aan een transformatie naar zorg met minimale impact op klimaat, milieu en leefomgeving.

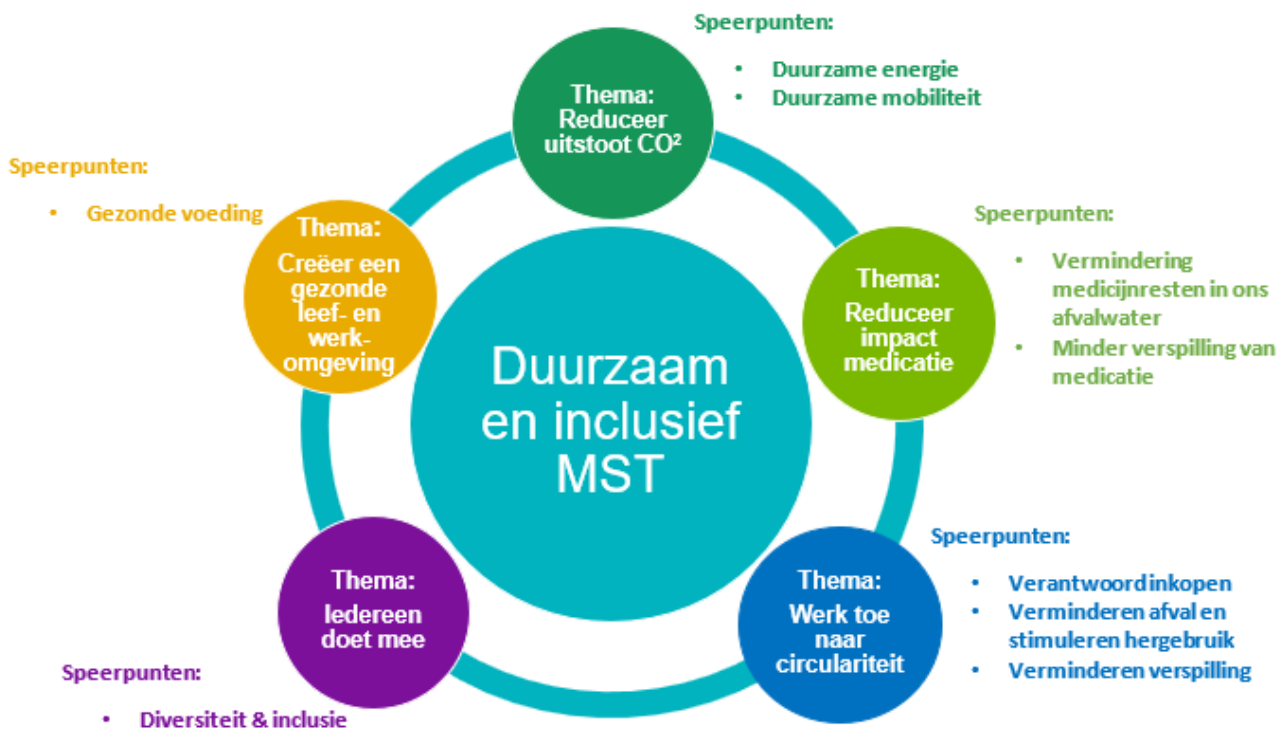
Ook op het gebied van diversiteit en inclusie zit MST niet stil. In het begin van 2023 hebben we het charter Diversiteit van de SER ondertekend. Centraal hierbij staan de doelstellingen om 3% van de medewerkers te laten bestaan uit medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt en te komen tot een inclusievere organisatiecultuur. Samen met onze collega's zetten we ons in om deze doelen te realiseren. Stap voor stap bouwen we aan een duurzaam en inclusief MST.

Jan den Boon, voorzitter Raad van Bestuur

Onze ambities

In 2022 heeft MST een programmaplan opgesteld met daarin onze ambities op het gebied van duurzaamheid en inclusie. Deze ambities zijn gebaseerd op de Green Deal 3.0 en het charter Diversiteit van de SER. Op basis hiervan zijn thema's en speerpunten benoemd voor de komende jaren.

De wijze waarop MST werkt aan duurzaamheid is daarnaast uitgewerkt in de infographic op pagina 5.

Medisch Spectrum
Twente
een santeon ziekenhuis

CO₂ REDUCTIE

Doel: 55% CO₂-reductie in 2030
en 95% CO₂-reductie in 2050

Duurzaamheid is
speerpunt bij
verbuwingen

DUURZAME MOBILITEIT

DE GREEN DEAL

Medisch Spectrum Twente bouwt
aan de zorg van de toekomst.

In 2022 hebben we de Green Deal 3.0
ondertekend en ons duurzaamheidsbeleid
verbonden aan de 5 thema's:

- CO₂-reductie
- Circulair werken
- Medicatie
- Gezonde leef- en
werkomgeving
- Kennis en bewustwording

CREËREN BETROKKEN MEDEWERKERS

- Green Team Netwerk

Berichten in
nieuwsbrief/
intranet/Linked In

KENNIS/SCHOLING/ SAMENWERKING

Werken samen met
Santeon, kennisinstellingen
en bedrijfsleven

GEZONDE LEEF- EN WERKOMGEVING

Beweegziekenhuis

Goede Zorg
Proef Je

Successen vieren:
Duurzaamheidsbokaal

MEDICATIE

- Onderzoeken van mogelijkheden om
te voorkomen dat medicatieresten
in het afvalwater terechtkomen
- Werken aan het verminderen
van verspilling van medicatie

CIRCULAIR WERKEN

Duurzaam/maatschappelijk
verantwoord inkopen

FAIR TRADE

Refuse: o.a.
wasbare
isolatiejassen

Recycle:
afval scheiden

GREEN BINNEN
EN BUITEN

Samenvatting resultaten 2023

CO₂-reductie

Lager elektraverbruik

Het verbruik van elektra was in 2023 489.000 kWh (-2,3%) lager dan in 2022. Dit kwam door de ingezette energiebesparingsmaatregelen

Routekaart

De CO₂-reductie-maatregelen in de CO₂-routekaart zijn verder uitgewerkt. De CO₂-routekaart is het afgesproken instrument voor zorgvastgoed om te werken aan de landelijke klimaatdoelen. Ten opzichte van het peiljaar 2013 is nu een reductie van 35,8% bereikt.

Niet fysieke consulten

In 2023 vond 20,5% van de consulten telefonisch of via beeldbellen plaats. In 2022 was dit 22,1%.

Medicatie

Paracetamolchallenge

De eerste afdelingen zijn gestart met de **paracetamolchallenge**, waarbij we gaan voor paracetamol in tabletvorm in plaats van intraveneus.

Circulair werken

Afvalscheiding uitbreiden

De eerste afdelingen zijn gestart met plastic scheiden, daarnaast wordt koffiedik 1x per week opgehaald op alle afdelingen.

Verlagen van het aantal kilo restafval

Ten opzichte van 2022 is de hoeveelheid afval gelijk gebleven, maar door daling van het SZA, is de CO₂-uitstoot van het afval 250.000 kilo lager.

Diversiteit en inclusie

Werk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt

Binnen MST en haar dochterondernemingen Vermaat-MST en MST Cleancare werken 21 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Gezonde leef- en werkomgeving

Gezonde voeding

In 2023 is het nieuwe voedingsconcept ziekenhuisbreed uitgerold. Waarbij patiënten 7 maaltijdmomenten per dag hebben.

Duurzame voeding voor patiënten

30% van de maaltijdopties voor patiënten is vegetarisch.

Duurzame voeding in het restaurant

In het restaurant is 58,3% van de producten plantaardig en 34,8% van de producten duurzaam. De voedselverspilling is van 146 kilo naar 100 kilo teruggebracht.

Kennisdeling

Scholingen

Er zijn diverse scholingen over het verduurzamen van het ziekenhuis georganiseerd. O.a. door de Green Care Academy, Zorg voor Klimaat en Nicole Hunfeld.

Studenten

Diverse studenten vanuit de Universiteit Twente en de Saxion Hogeschool hebben opdrachten over het verduurzamen van de zorg uitgevoerd

Overig

Klachten/incidenten

Er zijn geen milieuklachten of – incidenten geweest.

Gebruik gevaarlijke stoffen

In 2023 heeft MST 88,5 liter formaldehyde gebruikt, ten opzichte van 86,3 liter in 2022. Dit is de enige gevaarlijke stof die we in MST gebruiken.

Samen naar duurzame en inclusieve zorg

In 2023 is vanuit diverse afdelingen van MST hard gewerkt aan het verduurzamen van de zorg. Leidraad hiervoor zijn het programmaplan en de doelen uit de Green Deal Duurzame Zorg.

Door regelmatig te communiceren over duurzame verbeterinitiatieven en kansen zien steeds meer collega's mogelijkheden om op hun eigen afdeling aan de slag te gaan. Eind 2023 waren er 14 decentrale green teams binnen MST. We merken dat het werken aan het verduurzamen van de zorg medewerkers veel positieve energie geeft en een nadrukkelijke wens is vanuit de zorgverleners. Ook voor de werkgroep diversiteit en inclusie waren veel enthousiaste collega's te vinden. In 2022 focuste de werkgroep zich op medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Na ondertekening van het charter Diversiteit en Inclusie begin 2023, richt de werkgroep zich nu ook andere vraagstukken en bewustwording rondom diversiteit en inclusie.

Successen vieren

Om onze successen te vieren en goede voorbeelden te delen wordt maandelijks de duurzaamheidsbokaal uitgereikt aan een duurzaam initiatief in MST. De duurzaamheidsbokaal is een terrarium die als wisselbokaal maandelijks wordt uitgereikt. Op deze wijze willen we mooie initiatieven in het zonnetje zetten en collega's stimuleren om zelf ook een duurzaam initiatief op te pakken.

Afdeling MST-Cleancare, winnaar duurzaamheidsbokaal voor het overstappen van chloor op Tristel Fuse tabletten bij het desinfecteren van patiëntenkamers.

CO₂-emissies

Uit onderzoek blijkt dat de grootste CO₂-uitstoot in de zorg veroorzaakt wordt door energieverbruik en zakelijke kilometers van het personeel. Ook in MST is dit het geval.

De tabel hieronder laat zien dat de grootste impact van onze CO₂-voetafdruk komt van het gasverbruik, 55,7%. Onderdeel van de CO₂-routekaart is het uitfaseren van het gebruik van de warmtekrachtkoppelingen die op gas draaien, voor 2030.

De CO₂-uitstoot veroorzaakt door zakelijke kilometers, inclusief woon-werkverkeer van personeel in loondienst is 21,6%. Dit is een indicatie op basis van een enquête onder onze medewerkers over het woon-werkverkeer en de data van overige zakelijke reizen.

Waar mogelijk zijn de scope 3-emissies in kaart gebracht en toegevoegd. Hier vallen naast zakelijke kilometers ook afval, kantoorpapier en water onder.

	CO ₂ -equivalent in ton	%
Scope 1 (directe CO₂-emissies)		
Aardgas	10.494	55,7%
Sevofluraan	24	0,1%
Lachgas	18	0,1%
Goederenvervoer	13,04	0,1%
Scope 2 (indirecte CO₂-emissies door energieopwekking)		
Ingekochte elektriciteit	3.037	16,1%
Scope 3 (overige indirecte CO₂-emissies)		
Zakelijk reizen medewerkers	206,9	1,1%
Woon-werkverkeer	3.868,7	20,5%
Drinkwater	27	0,1%
Afvalwater	26	0,1%
Kantoorpapier	34	0,2%
Afval	1.096	5,8%
Totaal	18.844,6	100%

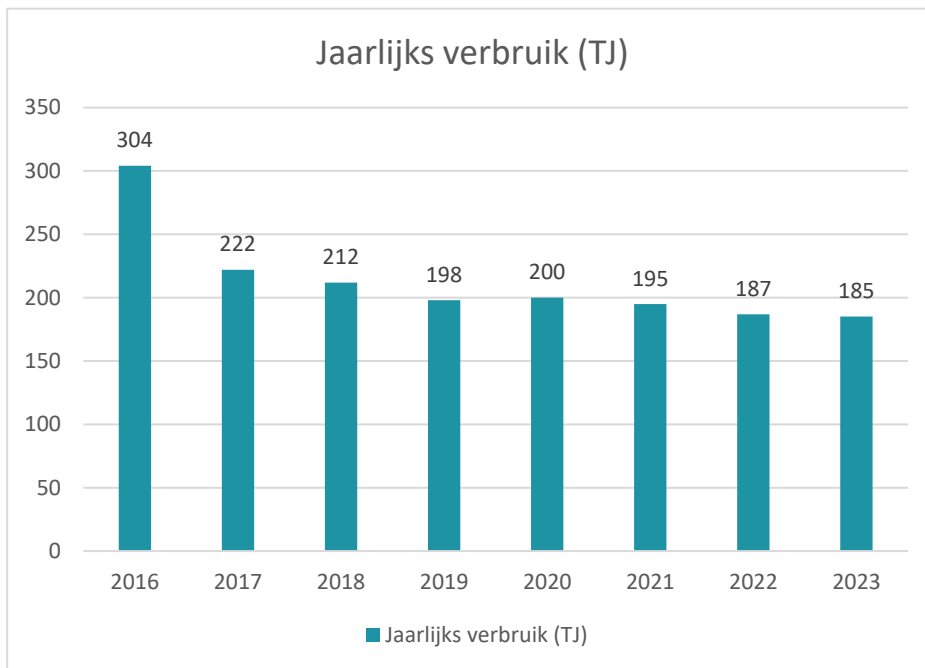
De totale bekende CO₂-uitstoot van MST in 2022 was 18.844,6 ton.

Energieverbruik

Sinds 2016 laat het totale energieverbruik van MST een structurele daling zien. Het verbruik van elektra was in 2023 489.000 kWh (-2,3%) lager dan in 2022. Dit kwam door de ingezette energiebesparingsmaatregelen.

Over heel 2023 is het gasverbruik 13.700 m³ lager dan in 2022. Dit terwijl het verbruik van de WKK's dit jaar 152.000 m³ hoger (+3,3%) is door de hogere beschikbaarheid. Oorzaken van het lagere verbruik zijn deels de ingezette besparingsmaatregelen en deels het iets warme weer in 2023 vergeleken met 2022 (gemiddeld 9,3°C tegen 8,5 °C in 2022).

Jaarlijks verbruik

Energieverbruik MST 2016-2023, uitgesplitst voor elektriciteit en gas

	Elektriciteit (kWh)	Gas (m ³)	Totaal TJ
2016	11.427.585	8.308.149	304
2017	10.121.976	5.862.483	222
2018	9.897.950	5.581.228	212
2019	8.422.525	5.292.112	198
2020	7.424.973	5.470.444	200
2021	9.261.854	5.092.489	195
2022	7.468.727	5.049.087	187
2023	6.658.448	5.077.588	185

Zakelijke kilometers personeel in loondienst

Op basis van de beschikbare data is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van het aantal zakelijke kilometers door personeel in loondienst (PIL). De data over woon-werkverkeer is gebaseerd op een enquête onder alle medewerkers in het kader van de registratieplicht werkgebonden persoonsverkeer.

Thuiswerken

De bijna 3900 personeelsleden in loondienst van MST (peildatum 31 december 2023) hebben in 2023 28.736 dagen thuis gewerkt (cijfers op basis van verstrekte thuiswerkvergoedingen).

Zakelijke kilometers personeel in loondienst

Reiskilometers woonwerkverkeer per type vervoermiddel	Totaal km
Auto (alle typen brandstoffen)	20.366.004
Motor (alle typen brandstoffen)	41.345
Carpoolen met collega	496.940
Bromfiets/scooter (alle typen brandstoffen, incl. speed-pedelec)	130.725
Trein	1.729.896
Bus	288.425
Fiets/lopend	6.154.678
Totalen per type vervoersmiddel	29.208.013

Omschrijving	Totaal km
Totaal aantal km woon-werkverkeer PIL	29.208.013
Indicatie zakelijke reiskilometers openbaar vervoer PIL 2023*	13.008
Overige zakelijke km PIL	1.065.113
Totaal aantal zakelijke kilometers w.o. woon-werkverkeer 2023	30.286.134

*Bepaald o.b.v. €0,19 per km.

Medicatie

De milieu-impact van medicatie kan verminderd worden door middel van het verminderen van medicatieverspilling en het verminderen van de hoeveelheid medicatieresten in het afvalwater. Gezien de complexiteit en hoge kosten van het verminderen van de hoeveelheid medicatieresten focust MST op het verminderen van verspilling van medicatie en materialen die gebruik worden in het medicatieproces.

Diverse Green Teams hebben verbeteracties rondom het thema medicatie opgepakt. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een pilot om het intraveneus paracetamolgebruik te verminderen (de paracetamolchallenge);
- Het reduceren van het gebruik van antistolling en contrastvloeistof op het CIC;
- Het gebruik maken van een speciale container voor medicatieresten op diverse afdelingen;
- Het beperken van medicatie-afval door de inhoud van ampullen zoveel mogelijk te gebruiken.

Best practice: terugslagklepje

Minder afval, verspilling, kosten én handelingen. Dankzij het gebruik van een terugslagklep kunnen spuiten met medicatie nu bij meerdere patiënten worden gebruikt. MST was één van de eerste ziekenhuizen in Nederland waarbij dit de standaard manier van werken werd bij anesthesie via een infuus (Totaal Intraveneuze Anesthesie).

Met de terugslagklep, een soort ventiel waardoor vloeistoffen slechts één kant op kunnen stromen, wordt gewaarborgd dat de medicatie achter deze klep niet verontreinigd raakt. Dit maakt het mogelijk om de medicatie veilig te gebruiken voor de volgende patiënt.

Circulariteit

In de Green Deal staat bij het thema circulariteit de doelstelling om minder primaire grondstoffen te gebruiken centraal. Om dit te realiseren werken we aan het verminderen van het gebruik van hulpmiddelen (reduce), hergebruik en reparatie van hulpmiddelen (reuse) en het recyclen van materialen.

Voorbeelden van circulaire verbeteracties die in 2023 gerealiseerd zijn:

Verminderen van gebruik (reduce)

- Voorkomen van onnodig gebruik van celstofmatjes;
- Het uitfasen van loopbriefjes (zie best practice);
- Het verminderen onnodig handschoengebruik “No risk no glove”;
- Niet meer standaard schrobben met plastic borstel pre-OK;
- Beademingsslangen wisselen om de 4 weken, in plaats van elke week.

Reuse

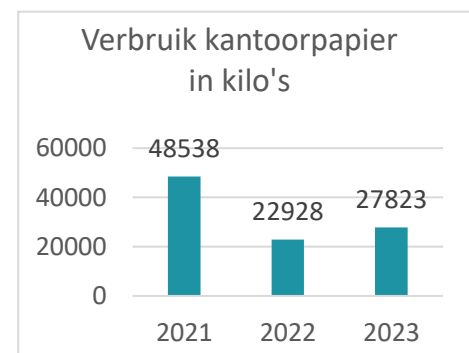
- Overstap van disposable naar herbruikbare kochers;
- Overstap van disposable naar herbruikbare zaagbladen;
- Celstofmatjes op steeds meer plekken vervangen door herbruikbaar alternatief;
- Overstap van disposable naar herbruikbare bekers.

Best practice: uitfasen loopbriefjes

Eind 2023 zijn de verpleegkundigen van MST overgestapt op een digitale looplijst in Hix Mobile, in plaats van papieren loopbriefjes.

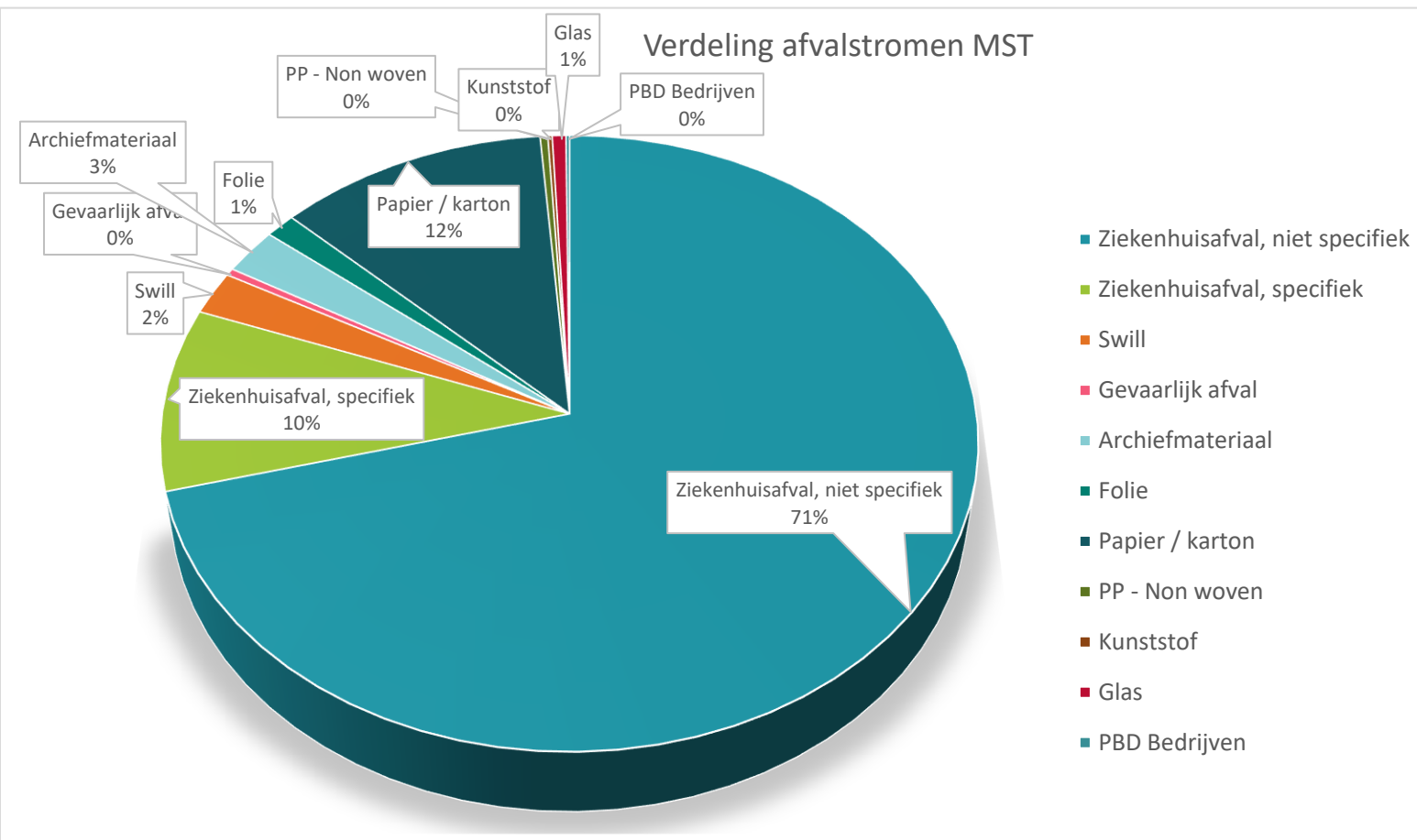
Voor deze overstap printen de verpleegkundigen aan het begin van hun dienst een loopbriefje uit met de essentiële informatie over hun patiënten. Tijdens de dienst aangevuld met korte aantekeningen. Met de overstap op de digitale looplijst in Hix Mobile is het niet meer nodig om de loopbriefjes uit te printen. Dit scheelt 120.000 A4tjes op jaarbasis.

De reductie in verbruik van kantoorpapier in 2022 is mede het gevolg van de introductie van het elektronisch patiëntendossier Hix.

Afval

Afvalscheiding wordt steeds belangrijker, ook binnen MST. Na de zomer is een pilot plastic scheiden gestart, waarna deze verder uitgerold is eind 2023 en verder vervolg krijgt in 2024. Daarnaast wordt koffiedik sinds eind 2023 gedeeltelijk ingezameld bij het swill en is eenmalig hard plastic ingezameld en afgevoerd.

Overzicht afvalstromen in MST 2023

Totale hoeveelheid afval: 972.094 kilo
19,4% van het afval wordt gescheiden,
t.o.v. 17% in 2022.

Gezonde leef- en werkomgeving

MST streeft naar een gezond en duurzaam voedingsaanbod. Daarom heeft MST zich als voorhoede ziekenhuis 2025 verbonden aan het landelijk project 'Goede Zorg Proef Je'. Stap voor stap zetten we stappen om te komen tot een gezonder en duurzamer voedingsaanbod.

In 2023 zijn diverse stappen gezet richting het realiseren van de eisen van Goede Zorg Proef Je. Een grote mijlpaal was het ziekenhuisbreed uitrollen van het nieuwe voedingsconcept. Waarbij patiënten 7 maaltijdmomenten per dag hebben.

Ook op het gebied van duurzame voeding zijn mooie stappen gezet. Zo was eind 2023 30% van de warme maaltijdopties voor patiënten vegetarisch. Daarnaast is 58,3% van de producten in het restaurant plantaardig en 34,8% van de producten duurzaam. Met behulp van de Orbisk weegschaal is in de 2e helft van 2023 de voedselverspilling in het restaurant van 146 kilo naar 100 kilo per week teruggebracht.

Onderzoek studenten

Studenten hebben vaak veel nieuwe inzichten en creatieve ideeën. Om hiervan gebruik te kunnen maken én studenten mee te nemen in de duurzame uitdagingen waar we voor staan, hebben diverse studenten onderzoek gedaan naar verduurzamingskansen binnen MST. Zo hebben vanuit het Saxion Smart Solution Semester studenten bijv. gekeken naar een communicatieplan op het gebied van duurzaamheid en naar de mogelijkheden om minder incontinentiemateriaal te gebruiken. Andere onderzoeken hebben zich bijvoorbeeld gericht op voedselverspilling en afvalscheiding.

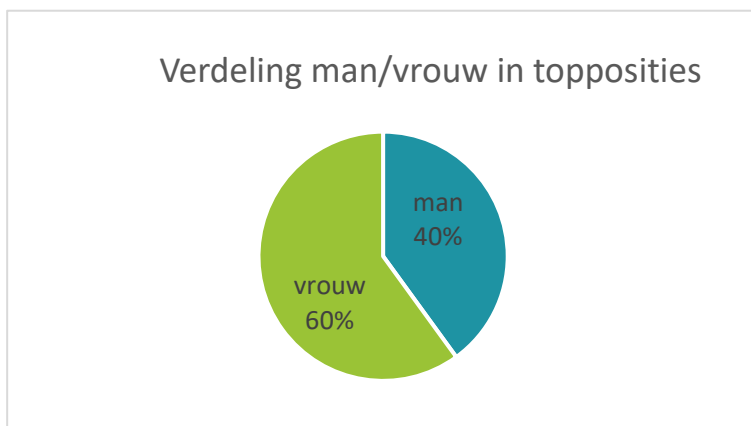
Iedereen doet mee

In MST streven we naar een thuis voor iedereen, zowel voor onze medewerkers als patiënten. Om een afspiegeling te kunnen zijn van de maatschappij en te kunnen blijven leren en innoveren stuurt MST in de uitvoering van de HR-strategie gericht op diversiteit en inclusiviteit.

Begin 2023 heeft MST het Charter Diversiteit van de SER ondertekend en een bijbehorend plan van aanpak opgesteld om te werken aan diversiteit en inclusie. Met het ondertekenen van het Charter Diversiteit streeft MST ernaar om in 2026 3% van de medewerkers van MST te laten bestaan uit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en te komen tot een inclusievere organisatiecultuur.

Op dit moment werken binnen MST en haar dochterondernemingen Vermaat-MST en MST Cleancare 21 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In samenwerking met het Werkplein is MST eind 2023 op drie afdelingen gestart met een pilot job carving. Doel van deze pilot is om meer banen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Als het gaat om gendergelijkheid van vrouwen in leidinggevende posities scoort MST goed. 53% van de leidinggevendenden is vrouw.

Leeftijden in 2023

Leeftijdsgroep	Aantal medewerkers	Percentage per leeftijdsgroep
<25	338	9%
25-34	983	25%
35-44	782	20%
45-54	823	21%
55-64	860	22%
65+	85	2%
Totaal	3871	100%

Meet & Eat

3 oktober, Diversity Day, vond het Meet & Eat integratiediner van MST plaats. Collega's werden uitgenodigd om zelf een gerecht mee te nemen vanuit hun eigen cultuur. Vanuit de gedachte dat je door gezellig samen te eten, je op een ontspannen manier je collega's beter leert kennen. Tegelijkertijd leren we met elkaar meer over de verschillende culturen binnen ons ziekenhuis. Met 110 deelnemers, en meer dan 30 heerlijke gerechten, was het een groot succes. De start van een mooie nieuwe traditie voor MST. Het Meet & Eat integratiediner is een initiatief van schoonmaakorganisatie Asito, in MST al eerder georganiseerd door MST Cleancare.

Lezing diversiteit en inclusie

Aandacht voor diversiteit en inclusie is zowel vanuit het perspectief van de patiënt als de medewerker essentieel. Dagelijks leveren we zorg aan patiënten vanuit verschillende culturen en met verschillende leefstijlen. Door daar goed op in te spelen, kunnen we passende zorg bieden. Zoë Papaikonomou, auteur van het boek "De Inclusiemarathon", beseft dit als geen ander. Tijdens haar interactieve lezing in het kader van Studium Generale nam ze de aanwezigen mee in de Inclusie-marathon. Samen met de aanwezigen werd een praktische en ongemakkelijke sprint door de wereld van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid getrokken. Het leverde waardevolle en inspirerende inzichten op.

